

VINERI • 28 AUGUST 2009 • ANUL LIX NR. 35

FOAIA românească

SĂPTĂMÂNAL AL ROMÂNILOR DIN UNGARIA

*Premii la Festivalul Castraveților din Micherechi
Cel mai bătrân aletean - un român de 104 ani
Mănăstirea Sf. Ana, un colț de rai pe pământ*

CALENDAR ORTODOX

31 august, luni – Punerea în raclă a brâului Maicii Domnului.

1 septembrie, marți – † Cuv. Simeon Stâlpnicul și Marta, mama sa (Începutul anului bisericesc).

2 septembrie, miercuri – Sf. Mc. Mamant; Sf. Ier. Ioan Postitorul, Patr. Constantinopolului.

3 septembrie, joi – Sf. Mc. Antim, Ep. Nicomidiei; Cuv. Teoctist.

4 septembrie, vineri – Sf. Prooroc Moise.

5 septembrie, sâmbătă – † Sf. Proorocia, tatăl Sf. Ioan Botezătorul; Sf. Mc. Urban.

6 septembrie, duminică – † Pomenirea minunii Sf. Arhanghel Mihail în Colose; Sf. Mc. Macarie. Dumini-ca a XIII-a după Rusalii (Pilda lucrătorilor răi).

AGENDĂ

31 august

1899 – s-a născut povestitorul chitighăzean Teodor Șimonca.

1913 – a murit inventatorul român Aurel Vlaicu, constructorul primului aeroplan și experimentator de avioane.

1 septembrie

1757 – Dimitrie Eustatievici a încheiat redactarea primei gramatici românești.

2 septembrie

1442 – Iancu de Hunedoara îi învinge pentru prima dată pe turci, în bătălia de pe cursul superior al lălo-miței (bătălia marchează începutul campaniilor ofen-sive ale domnitorului împotriva Imperiului Otoman).

3 septembrie

1887 – a murit, la Blaj, Timotei Cipariu, militant pa-triot și cărturar ardelean din epoca pașoptistă, ziarist, însemnat lingvist și filolog.

4 septembrie

1958 – la București se deschide primul Concurs și Festival Internațional „George Enescu”.

5 septembrie

1858 – s-a născut în Pleșești, Alexandru Vlahuță, poet, prozator și gazetar.

6 septembrie

1987 – s-a stins din viață muzicantul din Miche-rechi, Teodor Covaci, premiat cu distincția „Maestru al Artei Populare”.

Citatul
săptămânii

„Democrația se hrănește din certuri, din dis-cuții cu privire la calea dreaptă de urmat. De aceea, ea presupune respectarea opiniei ce-luilalt.”

Richard von Weizsäcker,
fost președinte al Germaniei (1920–)

Cenadul Unguresc

Cenadul, în pragul falimentului?

Angajații Consiliului Lo-cal din Cenadul Unguresc și-au primit doar 60 la sută din salariile pe luna iulie, iar în ce privește luna urmă-toare, localitatea ori va plăti salariile pe luna au-gust, ori își va achita fac-turile – a declarat primă-rița Farkas Jánosné portalu-lui de știri Promenad.

Cenadul a ajuns în

această situație după ce în 2009 a primit o subvenție de la stat de doar 3,5 mi-lioane de forinți față de cele 20 de milioane de anul tre-cut, din fondul de subvenți-onare destinat localităților aflate involuntar în situație dificilă, în plus trezoreria a retras avansul deja încasat. În localitatea cu o popula-ție de 1500 de suflete rata

șomajului este de 35 la sută, marea majoritate a localnicilor fiind persoane în vârstă.

În momentul de față, Cenadul Unguresc se lup-tă cu un deficit bugetar de 67 de milioane de forinți. În această situație, locali-tatea cere acum ajutorul ministrului de finanțe.

I.K.

Dobrițan–Oradea

Carnavalul Florilor

Oradea a ieșit săptămâna trecută în stradă cu ocazia celei de-a cincea ediții a Carnavalului Florilor, eveniment organizat în parteneriat cu orașul Dobrițan, din Ungaria, sub motoul „Fereastră deschisă spre Europa”. Festivalul a debutat cu alaiul carelor alegorice pe străzile orașului, care a pornit de pe Bulevardul Dacia, startul fiind dat prin tăierea simbolică a panglicii. Cei mai norocoși din-tre orădenii aflați prin preajmă au primit din partea re-prezentanților administrației locale și județene niște plă-cuțe din ceramică, inscripționate cu numele celor două județe înfrățite, Bihor (România) – Bihorul Unguresc. A.B.

București

Atenționarea șoferilor

În urma accidentelor re-petate din Ungaria, Minis-terul român de Externe re-comandă șoferilor pruden-ță sporită la volan. Doar în luna august, șase români și-au pierdut viața pe șo-selele din Ungaria și alți 19 au fost răniți. Cele mai fre-cvente accidente au loc pe autostrăzile M1, M5 și M7. Majoritatea accidentelor rutiere au loc din cauza oboselii, a neatenției șo-ferilor, a vitezei excesive și a depășirii riscante. Minis-terul Afacerilor Externe de

la București atrage aten-ția asupra faptului că mi-nisterul, prin misiunile sale diplomatice și oficiile con-sulare, nu poate acorda ajutor financiar pentru transportul în țară al au-tovehiculelor avaria-te. O recomandare pe care MAE o face cetățenilor români este ca aceștia să nu plece la drum în afara granițelor României fără a avea încheiate asigurarea medicală, de viață și de călătorie.

A.B.

Otlaca-Pustă

Festivalul Jumărilor

Primăria comunei Ot-laca-Pustă va organiza, în zilele de 5–6 septembrie, sâmbătă și duminică, cea de-a treia ediție a Festiva-lului Jumărilor. Cele două zile de festival vor oferi vi-zitatorilor numeroase pro-grame distractive, concur-suri de gătit, expoziții și întreceri sportive, concer-te de muzică ușoară. La festival sunt invitați și re-prezentanți ai localităților înfrățite din România. E.I.

Budapesta

Cursuri
universitare
despre
minorități

Universitatea Corvinus din Budapesta pornește din această toamnă cursuri speciale despre egalitatea de șanse și despre protec-ția minorităților. Tinerii care se vor înscrie la aceste cur-suri de un an vor avea po-sibilitatea să cunoască, printre altele, sistemul in-stituțiilor create pentru apărarea drepturilor mino-ritare. Pentru mai multe detalii accesați site-ul uni-versității: www.uni-corvinus.hu. Termenul limită de înscriere a candidaților este 31 august 2009. A.C.

Părerile autorilor nu coincid întotdeauna cu opinia Redacției. Responsabilitatea juridică pentru conținutul articolelor publicate în Foiaia românească aparține autorilor. Foiaia românească nu garantează publicarea textelor nesolicitate de redacție.

Premii la Festivalul Castraveților de la Micherechi

Când spunem Festivalul Castraveților nu ne putem gândi decât la Micherechi, sătulețul cu cei mai harnici gospodari români, unde toți cultivă castraveți, indiferent de funcția pe care o deține. Ca în fiecare an de când se organizează acest festival, micherechenii au avut grijă din timp pentru a pune de-o parte cel mai deosebit castravete din grădină, pentru a participa cu el la concursul „cel mai...”. Sâmbătă după-masă, 15 august, în prima zi de festival, în urma mai multor concursuri și jocuri pentru tineret s-au anunțat și rezultatele celor mai deosebiți castraveți de anul acesta fiind premiați următorii legumicultori: pentru castravele cel mai lung (72,5 cm), anul acesta bătând recordul anilor precedenți, a fost premiat *Ruben Rocsin*. Pentru castravele cu circumferința de 28 cm, a luat premiu legumicultorul *Iosif Rocsin*. Al treilea premiu a fost oferit lui *Teodor Rocsin* în a cărui grădină a crescut castravelele cu cea mai deosebită formă.

Duminică, 16 august, a doua zi a festivalului, în-

inte de a începe programul folcloric, au fost înmânate premii pentru câteva persoane însemnate din localitate. Astfel, „Pentru Cultura localității Micherechi” au fost înmânate două distincții, prima pentru *Vasile Papp*, membru de seamă al echipei folclorice „Gheorghe Nistor” din Micherechi, iar a doua pentru răposatul *Aurel Papp*, un tânăr foarte talentat în arta fotografică. Distincția pentru sport i-a fost înmănată profesorului *Dumitru Boca*, antrenorul echipei de fotbal a localității. Ultima dis-

tinctie „Pentru Micherechi”, un premiu special, a fost înmănat generalului pensionar *Teodor Borszéki*, fiu al satului, care a ajutat decenii de-a rândul mulți tineri din Micherechi.

Ca în fiecare an, conducerea satului i-a felicitat pe acele perechi din Micherechi care în acest an au aniversat 25, respectiv 50 de ani de căsnicie. Pentru „nunta de argint” au fost distinși soții: *Vasile Ruja și Maria Petrușan, Gheorghe Boca și Enikő Isai, Ioan Iova și Margareta Iuhás, Teodor Netea și Stela Ciotea, Ioan Păcaș și Eva Mihuț, Gheorghe Roxin și Lucreția Cozma, Gheorghe Cozma și Florica Martin, Artur Puskár și Maria Martin, Ioan Ruja și Elena Isai, Iosif Iuhás și Maria Cozma, Mihai Gurzău și Aurica Gomboș, Ioan Cioca și Maria Martin*. Pentru „nunta de aur” au fost premiați soții: *Vasile Iuhás și Elena Szűcs, Gheorghe Boros și Eva Ruja, Teodor Martin și Florica Gurzău*.

Anca Butar

EDITORIAL

Șoimul patriei

Încăpățănarea președintelui Ungariei de a se plimba după voia lui prin teritoriile Slovaciei sau României de azi, a dus la un nou incident diplomatic în bazinul carpatic. Nu trebuie să fii specialist în diplomatie, ca să-ți dai seama de marea greșală pe care a făcut-o *Sólyom László* vinerea trecută, când și-a propus ca și în ruptul capului să participe la o inaugurare de statuie la Komarno, Slovacia. Degeaba l-au atenționat președintele și premierul Slovaciei că nu este dorit la acea manifestare unde din partea autorităților slovace nu a fost invitat nimeni și care era programată pe ziua de 21 august, ziua care a coincis cu comemorarea a 41 de ani de la invadarea Cehoslovaciei de către trupele sovietice și cele ale altor patru state semnatare ale Pactului de la Varșovia, printre care se număra și Ungaria (nu și România).

Președintele *Sólyom* s-a dus totuși vineri dimineața până la mijlocul podului de peste Dunăre dintre Komárom și Komarno, de unde s-a întors înapoi, dând dovadă de faptul că pentru a-și atinge scopul e dispus și să se facă de râs. Recentul incident diplomatic maghiaro-slovac ne amintește de fiascul vizitei prezidențiale din martie anul curent în România, când *Sólyom* intenționa să meargă în România, cu ocazia zilei de 15 Martie, cu o aeronavă, însă autoritățile române nu au aprobat aterizarea avionului prezidențial. Atunci *Sólyom* s-a dus totuși cu autoturismul.

Pentru a-și atinge scopul, președintele Ungariei și-a sacrificat și discursul din ziua de 20 August, la festivitatea de promovare în grad a unor ofițeri. „În minorități trebuie să vedem o valoare și nu un dușman”, a spus șeful statului. „Ce bine ar fi dacă tinerele state naționale din vecinătate ar auzi și și-ar însuși învățătura regelui *István* despre țara cu mai multe limbi și mai multe obiceiuri”, a oftat *Sólyom*, fără să-și dea seama că nu e bine să vezi paiul din ochiul celui alt, dar să nu vezi grinda din ochiul tău.

Nici Slovacia și nici România nu a reușit să ajungă la performanța (la care Ungaria, da) de a-i asimila lingvistic pe toți cetățenii de altă naționalitate de pe teritoriul său. Până când în Ungaria, așa-zisele școli slovațești sau românești sunt întreținute numai de formă, de vitrină, pentru că și în una, și în alta copiii doar gângăvesc niște poezii și povestioare în limba părinților și a bunicii lor, până atunci în școlile ungurești din Slovacia sau România elevii știu să converseze în limba lor maternă. Probabil pentru că părinții și bunicii lor nu au fost umiliți și batjocoriți pentru limba pe care o vorbeau acasă. Ungurii din Slovacia și cei din România au dreptul să așeze câte statui ale regelui *István*, ale lui *Kossuth* sau ale criminalului de război *Wass Albert* vor ei. Dar slovacilor din Ungaria nu li se permite deja de mai mulți ani ca să așeze o placă comemorativă a poetului și preotului slovac *Jan Kollar*, pe fațada unei biserici evanghelice din centrul Budapestei, unde acesta a slujit timp de trei decenii pentru credincioșii slovaci din capitala ungară. Ba mai mult, în cadrul unei întâlniri precedente, președintele ungar a încercat să-l convingă pe omologul său slovac că, de fapt, placa este deja amplasată.

Așteptăm cu nerăbdare să aflăm ce vor născoci membrii guvernului maghiar pentru a-i convinge pe colegii lor români, la ședința comună de guvern de peste doar câteva săptămâni, de la Cluj, că și statuia lui *Andrei Șaguna* străjuiește deja în fața Catedralei ortodoxe din Iula, iar plăcile memoriale ale unor mari români care au trăit și au activat în Budapesta au fost de mult amplasate pe clădirile din centrul capitalei ungare. Sperăm ca românii să aibă mai multă minte decât slovaci, și să le ceară colegilor lor unguri măcar o poză în care se văd aceste monumente mult promise.

Eva Iova

Vacanța e pe sfârșite

Primul clopoțel pentru anul școlar 2009-2010 va suna săptămâna viitoare, marți, 1 septembrie, când elevii de toate vârstele, după o vacanță de mai mult de două luni, se vor reîntoarce din nou în băncile școlare. Ministerul Educației a publicat noua structură a anului școlar 2009-2010. Astfel, în noul an școlar, elevii vor învăța

timp de 183 de zile. Anul școlar va începe marți, 1 septembrie 2009 și se va încheia pe 15 iunie 2010.

Primul semestru: 1 septembrie 2009 - 15 ianuarie 2010.

Al doilea semestru: 18 ianuarie 2010 - 15 iunie 2010.

În acest interval vor fi patru vacanțe: Copiii vor primi vacanța de toamnă

între 26 octombrie - 30 octombrie. Înaintea vacanței de toamnă elevii vor avea ultimele cursuri pe 22 octombrie (joi), iar prima zi de cursuri, după vacanță va fi pe 2 noiembrie (luni). Vacanța de iarnă va avea loc în perioada 23 decembrie 2009 - 4 ianuarie 2010. Vacanța de primăvară va fi între 2-6 aprilie.

A.C.

Pe scurt...

**ALEGERI PREZIDENȚIALE
ÎN ROMÂNIA**

Partidele de guvernare din România, PSD și PD-L au convenit, de principiu, ca alegerile prezidențiale să se desfășoare pe data de 22 noiembrie, urmând ca Executivul să stabilească definitiv data scrutinului. Surse din Partidul Democrat-Liberal au declarat, pentru Agerpres, că primul tur de scrutin al alegerilor prezidențiale s-ar putea desfășura pe 22 noiembrie, urmând ca al doilea tur să aibă loc la două săptămâni distanță, pe 6 decembrie.

O NOUĂ BISERICĂ ÎN TIMOC

Pe 18 august, pe râul Morava, în localitatea Isacova din zona Ciupria în Timoc, s-a pus piatra de temelie pentru o nouă biserică a românilor, aparținătoare de Protopopiatul „Dacia Ripensis” cu sediul la Malainița, transmite Romanian Global News. La slujba de sfințire au participat pe lângă numeroși români timocenii din zonă și PS Daniil, Episcopul Românilor din Serbia, alături de Părintele Boian Alexandrovici, protopop al „Daciei Ripensis” și de alți preoți români din Voivodina.

**BAZIN OLIMPIC DE ÎNOT,
LA TIMIȘOARA**

Timișoara va avea bazin olimpic de înot în imediata apropiere a stadionului Dan Păltinișanu. Lucrările vor începe în această toamnă, iar investiția ajunge la 15 milioane de euro. Noul bazin olimpic va avea zece culoare de înot, fiind construit și un bazin didactic de antrenament.

**FESTIVALUL SZIGET,
UN NOU RECORD**

Cea de-a 17-a ediție a Festivalului Sziget, cel mai mare festival de muzică de vară din Europa, a înregistrat un record de 390.000 de spectatori în cele șase zile ale evenimentului din Ungaria, au anunțat organizatorii, informează AFP. În timp ce numărul vizitatorilor locali a stagnat, cel al străinilor s-a mărit considerabil, mai ales numărul celor veniți din Țările de Jos, Franța și Italia. Ziua cu cea mai mare afleună de public a fost vineri, 14 august, când insula a atins maximum de capacitate, cu 70.000 de persoane.

Învățătorii sunt nemuritori...

La sfârșitul anului trecut încă nimeni nu a crezut că necazul e atât de mare, dar cu niște luni în urmă, când s-a aflat că boala ei e ireversibilă, nu ne-a venit să credem.

Câți și câți ne-am rugat bunului Dumnezeu ca să facă o minune... Dar minunea nu a venit. Câți și câți ne-am rugat ca să se oprească timpul, să nu alerge așa de repede asupra ta, să rămâi cât de mult se poate printre noi... Dar timpul a tăcut și a trecut. Iar boala groaznică a câștigat asupra trupului tău și lumina lămpașului ce ai fost Tu printre oameni s-a stins pe veci. Moartea iar a rupt o floare din grădina învățătorilor. A rupt o floare frumoasă, căci Tu ești frumoasă. Ești frumoasă pentru că ai fost a doua mamă a elevilor pe care i-ai învățat... Iar mamele sunt frumoase. Ești frumoasă că ai fost învățătoare bună... Și învățătoarele cele bune sunt frumoase. Ești frumoasă că ai fost un om bun... Și oamenii cei buni sunt frumoși.

Lucreția Cozma Rocsin
(1955–2009)

Parcă și acum ești încă între noi, așa frumoasă cum ai fost cu ochii tăi plini de speranță, cu zâmbetul tău calm, cu glasul tău hotărât, dar totuși pașnic... Asta e numai o iluzie, căci Tu azi o să pleci.

Am venit cu toții să ne luăm rămas bun, să te conducem pe ultimul drum... Trupul tău o să fie așezat la locul veșnic de odihnă,

dar sufletul Tău nu o să moară, o parte din el o să rămână încă mulți ani între noi. Pentru că învățătorii nu mor niciodată. Învățătorii sunt nemuritori, căci ei totdeauna lasă o bucată din sufletul lor aici pe pământ.

Când o să ne întâlnim cu elevii pe care Tu i-ai învățat să scrie, să socotească, în raza ochilor lor o să te vedem și pe Tine, pentru că în fiecare elev pe care l-ai învățat este puțin și din Tine.

Îți mulțumim că ai fost o învățătoare bună, colegă ajutoare și prietenă iubitoare circa 32 de ani. Îți mulțumim că ai fost un Om adevărat și la bine, și la rău.

Îți dorim ca în locul ceresc unde te muți lângă cei mai buni și cei mai curați îngeri, să rămâi aceeași învățătoare, același om care ai fost aici pe pământ, căci atunci foarte mulți o să te iubească și acolo.

Adio, Doamna Învățătoare!

*Corpul Didactic al Școlii
generale din Micherechi*

Cel mai bătrân aletean
– un român de 104 ani

Pe 20 august, Aletea a aniversat 13 ani de la ridicarea localității la rang de oraș. Cu această ocazie, în cadrul festivității numite „Elekfeszt” au fost înmânate numeroase premii, printre care și pentru cel mai tânăr și cel mai bătrân aletean. Deja de mai mulți ani, premiul pentru cel mai bătrân aletean îi este înmănat românului Gheorghe Nan, care la cei 104 ani ai lui, nu are concurență.

În cursul zilei, au urcat pe scenă și Echipa Păstrătorilor de Tradiții Românești din Aletea, prezentând și de această dată un buchet din minunatele dansuri populare românești aletene. E.I.

Concurs de desen
pentru copii

Asociația Culturală Română „Mihai Purdi” din Otlaca-Pustă anunță copiii talentați la desen între vârste de 5–15 ani să participe cu câte un desen la concursul care va avea loc în cadrul Festivalului Jumărilor din Otlaca. Desenele trebuie să îndeplinească următoarele condiții: să aibă dimensiunea unei coli de desen A/4 și să repre-

zinte o imagine din lumea în care trăim, și cum ar fi această lume dacă am fi înconjurați numai de prietenie și bucurii. Se vor acorda șapte premii. Termen: 4 septembrie, ora 12.00. Adresa: 5665 Otlaca-Pustă, str. Felszabadulás nr. 10. Desenele premiate vor fi expuse și într-o galerie pe internet.

A.B.

La mulți
ani!

Cu ocazia zilei de 1 septembrie, când adaugi cel de-al 70-lea trandafir în buchetul vieții, copilul, nora și nepoții îți urează să ai parte de tot ce îți dorești de la viață: bucurii, gânduri senine, lumină în suflet, sănătate și un călduros La Mulți Ani!

Chiar dacă nu suntem lângă tine, nu am uitat că e ziua ta... Chiar dacă nu îți spunem în fiecare zi, nu înseamnă că nu îți mulțumim pentru tot ce faci pentru noi!

www.foaia.hu

Fanfara din Covăsânț a primit premiul special al ZENIT 2009

Pentru a 23-a oară a fost organizat, la Bichișciaba, Festivalul Internațional al Fanfarelor, cunoscut după prescurtarea maghiară ZENIT. Întâlnirea organizată între 18-20 august de Casa Tineretului din reședința județului Bichiș este, de fapt, un concurs al fanfarelor, la care participă în fiecare an formații atât din Ungaria, cât și din țările învecinate, așadar și din România.

O altă tradiție a festivalului este că participanții din România sunt invitați prin intermediul Autogovernării Românești din Bichișciaba. În acest an a participat fanfara Bisericii Baptiste din Covăsânț, muzicanții căreia au deschis ZENIT-ul din 2009.

Fanfara baptistă din Covăsânț, dirijată de *Daniel Șoimoșan*, a fost înființată în 1912, astăzi având 26 de membri, cu care au participat la nenumărate evenimente internaționale. La rugămintea președintelui *Gheorghe Gros*, de la Autogovernarea Românească din Ciaba, *Gheorghe Moț*, dirijor al fanfarei Bisericii Baptiste din Chitighaz, a contactat fanfara din Covăsânț, invitându-i la Concursul Fanfarelor din Bichișciaba. Dirijorul chitighăzean ne-a mărturisit că a luat legătura în mod simplu cu acești colegi din România. „Pentru mine a fost foarte ușoară această invitație, pentru că aceștia sunt colaboratorii mei de zeci de ani, îi cunosc chiar și pe părinții acestor tineri, cu care am cântat împreună în fanfară. Cunosc și pe dirijorul lor inimos și talentat, *Daniel Șoimoșan*. Chiar l-am inițiat și eu în ale scrierii muzicii și este un tâ-

năr foarte ascultător și receptiv.” După prezentarea în fața publicului din Bichișciaba, am stat de vorbă cu dirijorul *Daniel Șoimoșan*, care ne-a vorbit despre caracterul religios al repertoriului.

– Întreg repertoriul pe care l-am abordat este în exclusivitate de factură religioasă. Am ținut neapărat să ne limităm la acest repertoriu, pentru că ne caracterizează cel mai mult, chiar dacă nu ne definește în întregime. În materie de muzică religioasă, cred că acest repertoriu este cel mai potrivit pentru a conduce comunitatea bisericească în închinare înaintea lui Dumnezeu. Acesta este un repertoriu foarte expresiv, de o factură tehnică și cultă. Repertoriul este specific cultului Armatei Salvării, care este originar din Anglia și a fost un gen de repertoriu care s-a „lipit” cel mai tare de noi și ne-a atras în mod deosebit. Cred că expresivitatea și profunzimea armoniilor sunt cele mai compatibile cu mediul religios, cu părtașia

care o avem în cadrul Bisericii înaintea lui Dumnezeu.

– Probabil ca o fanfară baptistă ați fost o curiozitate la acest festival, acesta neavând caracter religios. Ce înseamnă pentru Dvs. să cântați pentru un public laic?

– Lăsând la o parte aspectul festiv al unei sărbători publice, al unui festival, din perspectivă religioasă cred că este o mare responsabilitate de a-L prezenta pe Dumnezeu. Chiar dacă într-un vocabular religios este poate mai inaccesibil, cred că muzica poate atinge inimile în locuri în care cuvintele ajung câteodată mai greu. De aceea consider că o altă față, alte trăsături, poate ne mai întâlnite, ne mai gustate se pot încerca prin prisma muzicii, prin acordurile pe care le promovăm.

Muzica fanfarei din Covăsânț a încântat într-adevăr publicul și juriul alcătuit din muzicanți profesioniști și recunoscuți, care i-au acordat Premiul special al Festivalului ZENIT 2009.

R.P.

Pe scurt...

SEGHEdin

Institutul Cultural Român din Seghedin a găzduit, pe 27 august, expoziția de tapiserie intitulată „Iluzii spațiale”. Expoziția a fost vernisată de istoricul de artă *Szuromi Pál*. Gazda acesteia a fost *Olosz Ella*, care a absolvit în 1961 secția Textilă a Institutului de Artă Plastică „Ion Andreescu” din Cluj-Napoca. În arta tapiseriei a debutat cu lucrări care fac o sinteză creatoare între tradițiile populare din Ardeal și Moldova și al goblenului european. Expoziția va fi deschisă publicului până pe 26 septembrie.

MACĂU-NĂDLAC

Primăria orașului arădean Nădlac a câștigat trei proiecte cu finanțare europeană, între care construirea unei piste de biciclete între Macău și Nădlac. Celelalte proiecte vizează reabilitarea drumului de legătură între Nădlac și Cenadul Unguresc, în valoare de 51.500 de euro, precum și creșterea responsabilității față de mediu a școlărilor. În cadrul ultimului program se va realiza un cabinet multimedia, dotat cu 10 calculatoare și cu mobilierul necesar. Pista de biciclete se va construi pe traseul Macău-Nădlac-Pecica-Arad, pe o lungime de aproximativ 70 kilometri, iar valoarea totală a proiectului este de circa 2 milioane euro.

SEGHEdin

Slujba duminicală săvârșită odată pe lună de către preotul ortodox român *Aurel Becan*, în catedrala ortodoxă sărbească din Seghedin, în luna septembrie se va ține cu o mică modificare. Nu se va desfășura în a patra duminică, ca de obicei, ci în a treia duminică, pe 20 septembrie. Credincioșii din oraș și din împrejurimi sunt așteptați la Sfânta Liturghie cu începere de la ora 9.30.

JULA

Pe 12 septembrie, în campingul „Thermal” din oraș se va desfășura festivalul gastronomic organizat de AȚRU și Centrul de Documentare și Informare al AȚRU. Programul festivalului va începe la ora 9.00, după deschiderea căruia se va da startul concursului de gătit și al programelor culturale.

Știri de la și despre românii din Ungaria pe internet – o inițiativă a jurnaliștilor de la radio, tu și săptămânalul românesc

www.stiridinungaria.blogspot.com

De primele generații de absolvenți ai liceului se leagă în adevăr primele speranțe ale românilor de a avea propria intelectualitate, în punctele cheie ale identității: școală, biserică, instituții de reprezentare. Astfel, putem vorbi că acești absolvenți aparțin unor generații de vârf, care au activat ulterior cu râvnă și dăruire în comunitatea românească din Ungaria. S-a întâmplat că aceiași oameni a trebuit să răspundă imediat și sigur la aproape toate comandamentele timpului, pe cele trei segmente identitare de care am vorbit, profesorat, apostolat și luptători pentru drepturile românilor. Gheorghe Marc acoperă, prin activitatea sa, atât profesia de dascăl, cât și cea de implicare în activitatea obștească.

Născut la Micherechi, la 13 ianuarie 1937, în familia Mihai Marc – tatăl și Floarea Bordaș – mama, Gheorghe Marc urmează primele cinci clase în satul natal (1943–1948), apoi trece la școala generală din Jula, unde locuiește, ca atâția micherecheni ajunși aici, la căminul de elevi. De altfel, de la colegii puțin mai mari, cum e cazul lui Teodor Petruța, află de deschiderea școlii și a căminului de la Jula. Clasele gimnaziale le urmează la școala generală (1948–1951), fiind coleg cu Mihai Ianc, Lucian Magdu, Gh. Miru, Al.

Școala românească din Jula – 60 de ani (41)

Gheorghe Marc (1937–)

Hoțopan, Gh. Roatiș. E ultima clasă care îl are ca diriginte pe părintele dascăl Gheorghe Negru, iar ca profesori pe Tarpai Ottó la matematică, Kukla Rozália la maghiară, Teodor Oltean la română, Christian László la educație fizică, Frederic Vild la franceză. Aproape toți colegii săi de cămin urmează apoi liceul, în generația a treia, absolvind în anul 1955. Are ca diriginte la liceu pe profesoara de matematică, Margareta Leu, iar printre profesorii săi pe Lucia Borza, Iosif Balogh, Iosif Csala, Ludovic Hernádi. Pasiunile sale din liceu erau româna și istoria. Inițial se înscrie la Facultatea de științe agrare din Dobrițan, cu intenția de a deveni inginer agronom, dar o părăsește revenind la pasiunea profesoratului. Decizia a luat-o după discuții fertile cu colegii săi de liceu, Al. Hoțopan, Mihai Ianc, Mihai Nedro, studenți deja la Școala Superioară Pedagogică din Seghedin. Între timp, lucrează ca referent cultural la Casa de cultură din Szeghalom (1955–1956), moment în care se decide să urmeze și el secția română-istorie la Se-

Marta Amy

ghedin. După absolvirea facultății, în 1959, vine la școala din Jula, unde predă atât la școala generală, cât și la liceu, istoria, geografia și, temporar, științele naturii. Este mai întâi dirigintele clasei a 5-a din anul școlar 1959–1960, sub directoratul Ecaterinei Santău, apoi până în anul 1971 conduce în total trei promoții de absolvenți de clasa a 8-a (1962, 1967, 1971). A activat și la căminul de elevi, ca profesor de zi, implicându-se în activitatea sportivă a elevilor, pregătind echipa de handbal a școlii și chiar a orașului. Din 1971, datorită calităților sale de bun or-

ganizator și susținător al activităților românești, la solicitarea lui Petru Silaghi, este antrenat în UDRU, ca secretar cu probleme de învățământ (1971–1979). Între 1978–1982 este angajat ca director adjunct la Casa de Cultură Maghiară din București, după care revine la Jula și din 1983 este ales secretar general al UDRU, unde s-a ocupat de organizarea colecțiilor de muzeu bisericesc, de instituțiile media și cele culturale. Din 1993, când la conducerea instituției de reprezentare se află Ion Budai, Gheorghe Marc deține funcția de șef de oficiu al Autogovernării pe Țară (1993–2002). A avut și funcția de deputat în parlamentul ungar (1985–1989). A fost cooptat în toate structurile autogovernării (Adunarea Generală, comisii de învățământ), fiind unul din cei mai responsabili animatori ai instituției. În perioada de pensionare, din 1991, Gheorghe Marc se află printre cei mai harnici, în implicarea sa în cadrul Clubului pensionarilor români din Jula, cu care împarte bucurii, gânduri, planuri în activități diverse: întâlniri, discuții,

excursii documentare și de agrement. În anul 1965 se căsătorește cu Maria Görbedi (n. 1947), profesoară și directoare-adjunctă la școala generală, și au doi fii, Monica (n. 1969), profesoară și Gheorghe (n. 1972), procuror, absolvenți și aceștia ai liceului julan. Se bucură că familia sa cu cei cinci nepoți urmează, firesc, cursurile școlii românești, la care cândva bunicul Gheorghe Marc a pus pasiune și strădanie profesională. O mică temelie a istoriei și limbii în care a crescut și s-a format. Tăcerea sa din ultima vreme – care nu-i este în firea sa energetică și activă –, nu-l absolvă însă de nevoia ca să lase nepoților săi gânduri, amintiri în paginile unor memorii curgătoare spre tot ce a însemnat odată a porni în viață ca român din Ungaria. Căci, dacă ar fi să aleagă acum între chemarea spre activitatea obștească ori politică și cea de profesorat, balanța ar înclina spre cea din urmă, care i-a dat cele mai pline satisfacții, decât oricare din trecătoarele funcții pe care le-a deținut o vreme. Memoria elevilor săi reține chipul dascălului lor și mai puțin sau deloc funcția efemeră pe care a luat-o temporar cursul vieții sale.

Cornel Munteanu, Baia Mare
Urmează: 42. Mihai Cozma, 43. Alexandru Hoțopan

Profesori și absolvenți, în anul școlar 1963–1964

Un trandafir roșu pe zi, secretul unui mariaj de 60 de ani

Într-o epocă în care mariajele se destramă din ce în ce mai repede, Tom Shovelton este un octogenar încă îndrăgostit nebunește de cea care îi este soție de mai bine de 60 de ani. Acesta a ținut să spună tuturor care este secretul iubirii ce durează de peste jumătate de secol – încă din prima zi a căsniciei sale Tom îi lasă soției sale în fiecare dimineață pe pernă un trandafir roșu.

Tom are 87 de ani și este căsătorit cu Joan în vârstă de 83 de ani. Cei doi s-au cunoscut la puțin timp după Al doilea Război Mondial, la o petrecere de Anul Nou ce avea loc într-un bar. Ei jură că s-au îndrăgostit pe loc și așa au

rămas de atunci. Secretul iubirii lor e un trandafir roșu în fiecare zi și câte un sărut de bună dimineață și de noapte bună. Tom și Joan și-au sărbătorit nunta de diamant alături de familie și prieteni în casa lor din Pentre Halkyn, Marea Britanie.

Oslo, cel mai scump oraș din lume

Conform unui studiu efectuat de banca UBS în 73 de localități de pe toate continentele, cele mai scumpe orașe din lume sunt: Oslo, Zürich, Copenhaga, Geneva și Tokyo.

Raportul se bazează pe analiza unui coș de cumpărături ce cuprinde 122 de bunuri și servicii, astfel locuitorii celor cinci orașe plătesc în medie cu 20% mai mult decât în unele localități din Europa

Occidentală, însă au cele mai ridicate salarii.

La polul opus, cele mai ieftine orașe sunt Kuala Lumpur, Manila, New Delhi și Mumbai. Astfel, un salariat de nivel mediu din New Delhi, Jakarta, Manila și Mumbai câștigă mai puțin de a cincea parte din salariul pe o oră al unui elvețian. Studiul mai arată că alimentele cele mai scumpe se vând în Tokyo, Zürich și Geneva.

Neozeelandezii permit pălmuirea copiilor

Alegătorii din Noua Zeelandă au votat cu o largă majoritate să permită părinților să-și pălmuiască copiii, la doi ani după ce o lege a interzis disciplinarea prin forță a micuților, informează BBC.

Neozeelandezii au votat în cadrul unui referendum în care au trebuit să răspundă la întrebarea: „Pălmuirea, ca parte a unei bune educații parentale, ar trebui considerată o infracțiune?”. Potrivit rezultatelor referendumului, 90% dintre participanți au răspuns NU la întrebare. Referendumul a avut doar un caracter consultativ, însă susținătorii scrutinului au afirmat că speră ca acesta să trimită „un semnal puternic” că legea actuală nu funcționează. Noua Zeelandă este una dintre cele șase țări care au interzis pedeapsa corporală la copii în 2007. Prima țară care a făcut acest lucru a fost Suedia (1979), urmată de Finlanda și Norvegia.

Potrivit Endcorporalpunishment.org, pălmuirea copiilor este interzisă în Austria, Bulgaria, Costa Rica, Croația, Cipru, Danemarca, Finlanda, Germania, Grecia, Ungaria, Islanda, Letonia, Moldova, Olanda, Noua Zeelandă, Norvegia, Portugalia, România, Spania, Suedia, Ucraina, Uruguay, Venezuela.

Dragi turiști,

Dacă doriți să vă relaxați în orașul balnear Jula, într-un peisaj plin de iarbă verde, la o familie vorbitoare de limbă română, Vă rugăm să sunați cu încredere următoarele numere ale

Pensiunii Rebeca:

+36/30-610-8713
+36/30-645-5131

O VOCE ROMÂNEASCĂ Viața și tradițiile românilor din Ungaria

31 AUGUST, LUNI (Iulia Kaupert)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo
16.15: Evenimente calendaristice 16.25: Sport
16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri, date meteo
17.10: Montaj de muzică populară 17.55: Încheiere

1 SEPTEMBRIE, MARȚI (Adam Bauer)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo
16.15: Evenimente calendaristice 16.25: Sport
16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri, date meteo
17.10: Reportaje, interviuri 17.30: „Din 4 colțuri ale lumii” 17.55: Încheiere

2 SEPTEMBRIE, MIERCURI (Anamaria Brad)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo
16.15: Evenimente calendaristice 16.25: Sport
16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri 17.10: Reportaje, interviuri 17.50: Interviu zilei (reluare) 17.55: Încheiere

3 SEPTEMBRIE, JOI (Adam Bauer)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo
16.15: Evenimente calendaristice 16.25: Sport
16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri, date meteo
17.10: Reportaje, interviuri 17.30: Nota săptămânii semnată de Edda Illyés 17.40: Revista presei 17.50: Interviu zilei (reluare) 17.55: Încheiere

4 SEPTEMBRIE, VINERI (Anamaria Brad)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo
16.15: Evenimente calendaristice 16.25: Sport
16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri, date meteo
17.10: Reportaje, interviuri 17.50: Interviu zilei (reluare) 17.55: Încheiere

5 SEPTEMBRIE, SÂMBĂȚĂ (Iulia Kaupert)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Programul bisericilor ortodoxe și al adunărilor baptiste 16.15: Evenimente calendaristice 16.25: Reportaje, interviuri 17.25: Stele de cinci stele – emisiune de muzică ușoară 17.55: Încheiere

6 SEPTEMBRIE, DUMINICĂ (Iulia Kaupert)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Emisiune ecumenică 17.00: Sinteză știrilor săptămânii 17.10: Retrospectiva săptămânii (spicuiri din interviurile și reportajele difuzate pe parcursul săptămânii) 17.55: Încheiere

(Nu răspundem pentru eventualele modificări în programele radio!)

Emisiunea radiofonică în limba română este difuzată zilnic între orele 16.00–18.00, pe undele medii cu frecvențele de 1188 kHz și 873 kHz.

Ecraanul nostru

miercuri, 2 septembrie 2009 (m1 ora 13.45)
Reluare: vineri, 4 septembrie 2009 (m2 ora 9.25)

Programul prevăzut pentru săptămâna viitoare:

În prima emisiune din septembrie, Mihaela Bucin, în rubrica sa Crai nou, va vorbi despre intrarea armatei române în Ungaria și despre contribuția acesteia la prăbușirea terorii comuniste din anul 1919. În a doua parte a programului vă vom prezenta noul iconostas al Capelei Ortodoxe Române din Budapesta și renovările întreprinse la Biserica Ortodoxă din Orașul Mic Românesc din Jula.

Realizator: Ștefan Crâsta

Cazare ieftină la Centrul Cultural Românesc din Jula

Liceul „N. Bălcescu”, Școala Generală și Căminul de Elevi din Jula funcționează într-o clădire impozantă. Instituția oferă cazare la nivel superior și îndeplinește și funcția de Centru Cultural Românesc pentru comunitatea românească din Ungaria.

Căminul de elevi oferă loc de cazare și pentru turiști. Se află foarte aproape de Cetatea istorică a orașului și de Băile Termale.

În cadrul centrului dispunem de 5 camere de oaspeți cu câte 2 paturi și 5 camere cu câte 3 paturi. Acestea pot fi închiriate pe parcursul întregului an. Fiecare cameră are baie separată și un mic balcon.

Prețuri:

În camerele de cămin:
2.740 ft/persoană/noapte
(pentru 1 – 2 noapte)
2.500 ft/persoană/noapte
(mai multe nopți)

În camerele pensiunii:
3.200 ft/persoană/noapte
(pentru 1 – 2 noapte)
3.000 ft/persoană/noapte
(mai multe nopți)

Contacte:

e-mail: romiskgyula@freemail.sulinet.hu
telefon: +36/30-692-7359

Editarea a 8 pagini din acest săptămânal sunt finanțate de Fundația Publică „Pentru Minoritățile Naționale și Etnice din Ungaria”.

*

E hetilap 8 oldalának megjelenését a „Magyarországi Nemzeti és Etnikai Kisebbségekért” Közalapítvány biztosítja.

Mănăstirea Sf. Ana, un colț de rai pe pământ

Cu câteva săptămâni în urmă, în mirifica zonă a „Porților de Fier”, la Drobeta Turnu Severin am avut ocazia să particip la primul Congres Internațional al Jurnaliștilor Români de Pretutindeni „Limbaj–Mesaj–Libertate”. La reîntoarcere ne-am oprit în orașul Orșova pentru a vizita renumita Mănăstire „Sf. Ana”, ctitorie a unui renumit jurnalist român din secolul XX.

Ce spun documentele despre acest oraș? Ele spun că vechea vatră a orașului a fost inundată în 1970, iar populația a fost strămutată pe un nou amplasament, incluzând terasele Dunării și ale Cernei și versantul de sud al Munților Almăj, unde s-a construit un oraș complet nou în perioada 1966–1971. La mănăstire ne-am bucurat de o primire caldă și simpatice a măicuțelor Onufria și Ambrozia, care în perioada 2002–2006 au slujit în Episcopia Ortodoxă Română din Ungaria, la Jula. De pe terasa chiliilor, împreună cu slujitoarele lui Dumnezeu am admirat așezarea geografică excepțională, natura minunată cu aer curat, plină de copaci și flori, aducându-ne aminte că așa de frumos trebuie să fie și în rai.

Mănăstirea „Sf. Ana” este

așezată pe coama „Dealului Moșului”, ce domină Orșova și împrejurimile sale. Mănăstirea a fost construită în stilul bisericilor tradiționale din lemn. Biserica se află în centrul mănăstirii, complexul de chilii pentru maici fiind de o parte și de alta. Picturile interioare au fost șterse în timpul perioadei comuniste, păstrându-se doar picturile din turn. În timpul regimului comunist, mănăstirea a fost pe rând sanatoriu pentru bolnavii de tuberculoză și tabără pentru copii, biserica fiind transformată pentru o perioadă într-un bar apoi într-o recepție de motel. În apropiere a fost construit un restaurant, clădire care a trecut în administrarea mănăstirii în anul 1993.

Construcția mănăstirii s-a desfășurat între anii 1936–1939 după un proiect al arhitectului bucureștean Ștefan Peterneli. Arhitectura mănăstirii se înscrie în maniera vechilor biserici de lemn. În proiecție verticală, Mănăstirea „Sfânta Ana” are forma unui „U” mare. În centru se află biserica cu plan trilobat și turlă centrală, cu ferestre ce au avut inițial geamurile pictate în imitații de vitralii. Pe cele două laturi se află chiliile, care, împreună cu biserica,

închid o curte interioară. De jur-împrejurul bisericii și a chiliilor, pe exterior și interior, se află o sală-tindă continuă, acoperită mărginită de o prispă și din loc în loc, de stâlpi sculptați ce susțin cosoroaba acoperișului. În anul 1990 s-a făcut sfințirea mănăstirii de către P.S. Damaschin Severineanul, Episcop vicar al Mitropoliei Olteniei. Între anii 1993–1997 au fost efectuate lucrări vaste de restaurare,

fiind restaurate picturile murale și iconostasul.

Mănăstirea a fost fondată de cunoscutul jurnalist Pamfil Șeicaru (1894–1980), care a luptat aici în calitate de sublocotenent în anii Primului Război Mondial și care pentru faptele sale de arme a fost distins cu titlul de Cavaler al ordinului „Mihai Viteazul” de către regele Ferdinand I. Pamfil Șeicaru s-a stins din viață

la Dachau, în Germania, dar marea lui dorință a fost să fie înmormântat în țară, la mănăstirea pe care a iubit-o atât de mult. Azi acest ziarist emblemă al României interbelice își doarme somnul de veci în pridvorul Mănăstirii „Sf. Ana”, rămășițele sale pământești fiind așezate acolo, pentru totdeauna, în ziua de 20 octombrie 2005.

A. Cioca

